

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ZÁKLADNÍ ŠKOLA NOVÁ ROLE, OKRES KARLOVY VARY

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

VŠESTRANNÉ ROZBORY TEXTU

Zamarovský Vojtěch: Gilgameš

(pracovní list)

VY_32_INOVACE_Cj_LI_10

Vypracoval:
Mgr. Lidinský Josef

Text k rozboru

1.

„Strašný býk vtrhl do země,“ zvolal Enkidu, když přiběhl před tvář Gilgameše. „Je tak obrovský, že zalehne celé jitro pole, a když pije vodu, na celou dvouhodinu zastaví řeku, než uhasí žízeň! Je horší než Chumbaba, který byl příčinou zla, ten býk je samo zlo a mění všechno ve spoušť. Jak ho zabijeme?“

„Smělé slovo jsi řekl,“ odvětil Gilgameš. „Je to nebeský býk, jenž svítí v noci na obloze, a seslala ho na zem bohyně Ištar. My ho zabijeme, ke slávě z mnoha bojů připojíme novou! Neměj strach, spoléhejme na obratnost a sílu, my ho už zdočíme!“ Nato se opásal mečem a spolu s Enkiduem vykročil z paláce.

Býk zatím pustošil a ničil, co mu přišlo do cesty, a lid se před ním skrýval jak před písečnou smrští. Jakmile spatřil však Gilgameše, jak proti němu nebojácně kráčí, prudce se zastavil, sklonil rohy až k zemi a se zakaleným zrakem vyrazil kupředu. „Řítí se na nás,“ zvolal Enkidu. „Za ocas ho chytňu! A když mě napadne, pevně drž v ruce meč! Do šíje mu jej vraz, mezi rohy a za krk!“

Uskočil Gilgameš, uskočil Enkidu a býk se minul cíle. Ihned se však zapřel mocnými kopyty, prudce se obrátil, ale Enkidu byl už za ním a chytil ho za ocas. Táhl ho dozadu a smýkal jím ze strany na stranu, donutil ho točit se kolem dokola, až byl z toho úplně zmaten a jakoby zmámen datlovým vínem. Poté ho chvíli Enkidu podržel těsně před Gilgamešem, a ten mu jako odvážný zkušený válečník vrazil do šíje meč, přesně mezi rohy a za krk.

Když býka skolili, vytrhli mu srdce a z vděku za vítězství položili je na zem před boha Šamaše. Vtom však sestoupila Ištar na uruckou hradbu, v kolenou poklesla a strašlivě vykřikla: „Běda ti, Gilgameši! Mého býka jsi zabil, znovus mě pohanil! Boj se, Gilgameši, boj se mé pomsty!“

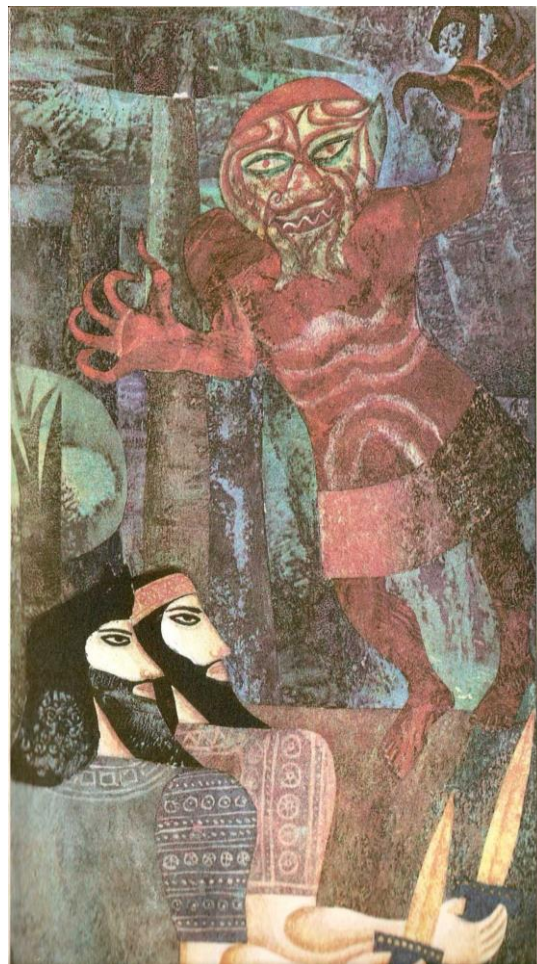
„Co ty vyhrožuješ mému příteli?“ vykřikl Enkidu. „Zhoubného býka zabil, strašlivě silného, který všechno ničil! Měl k jeho řádění nečinně přihlížet?“ Nato vytrhl z ležícího býka stehno a hodil je Ištarě do tváře. „Kdybych tě dostal do rukou, udělal bych s tebou totéž co s tímto býkem! A jeho střeva bych ti pověsil na krk!“

Když Ištar zhrozená urážkou zmizela, Gilgameš svolal urucký lid, aby obdivoval obrovské rozměry skoleného býka. Zavola také urucké umělce, aby zhotovili z jeho mohutných rohů obětní nádoby; vešlo se do nich oleje jako z celého jitra palmového sadu. Potom odešel s Enkiduem k vodám Eufratu, aby si umyli ruce.

V bratrském objetí vrátil se Gilgameš s Enkiduem na hlavní náměstí, kde se shromáždil urucký lid. Všichni muži i ženy hleděli na ně s obdivem a žehnali jim za jejich hrdinský čin.

V paláci poručil Gilgameš připravit slavnostní hostinu. „Kde je zhoubný býk, kde je bohyně Ištar?“ volal do tónů harfy a rytmu bubnů. „Zhoubný býk je mrtev, Ištar nikoho nemá, kdo by ji zbavil žalu a potěšil její srdce!“

Neměla Ištar nikoho, kdo by ji zbavil žalu. Její srdce však těšila pomsta, kterou chystala v radě velkých bohů.

Zadání otázek

1. Od jména Enkidu vytvoř 6.p.j.č.
2. Urči vzory: *smršť* – *žízeň* – *urucký* - *zlo*
3. Podle jakého vzoru se skloňují: *Chumbaba*, *Šamaš*
4. Vysvětli: *šíje*
5. U slovesa „*spoléhejme*“ urči vše, co znáš
6. Ve větě: „*Je to nebeský býk, jenž svítí v noci na obloze.*“ nahraď zájmeno „*jenž*“
7. Proč se píše „*nečinně*“? Urči kořen slova.
8. Utvoř 2. stupeň: *přesně* – *mohutný* - *nebojácně*
9. Můžeme ve větě „*Ženy i muži hleděl - ...*“ napsat „*y*“?
10. Napiš první souvětí tak, aby začínalo: *Enkidu zvolal .....*
11. Z posledního odstavce vypiš věty vedlejší
12. V ukázce slovo „*jitro*“ označuje rozlohu, co ale znamená dnes?
13. Od tvaru „*Boj se!*“ utvoř ostatní rozkazovací způsoby
14. Co znamená „... *smýkal jím ze strany na stranu*“?
15. Z kolika odstavců se ukázka skládá?
16. Ve větě: „*Nato vytrhl z ležícího býka stehno.*“ určo ZSD a RVČ
17. Kdo to byla *Ištar*?
18. Od slova „*horší*“ utvoř základní tvar přídavného jména

Řešení

1. Enkiduovi
2. píseň – píseň – mladý - město
3. předseda - muž
4. vaz, zadní část krku, týl; pruh pevniny spojující poloostrov s pevninou (kontinenty)
5. 1.os., č.mn., čas přít., zp. rozk., rod čin., vid N, tř. 5, vzor dělá
6. který
7. ne - **čin** - ně
8. přesněji – mohutnější- nebojácněji
9. ne; šlo by např. Hleděly(i) ženy i muži. Ženy s muži hleděly(i).
10. Enkidu zvolal: „Strašný býk vtrhl do země.“
11. kdo by ji zbavil žalu; kterou chystala v radě velkých bohů.
12. ráno (poezie)
13. bojme se; bojte se
14. házel, vláčel
15. 10
(Enkidu) Puč Přs Pks Pum Pt(4)
16. Nato vytrhl z ležícího býka stehno.
17. bohyně
18. zlý

ANOTACE:

Předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 6. – 9.

Využití materiálu: procvičování, upevňování a opakování probraného učiva pravopisu, tvarosloví, významu slov, skladby a slohu

Pomůcky: nakopírované pracovní listy, propiska

Postup:

1. Vyučující rozdá nakopírované listy (text a zadání otázek)
2. Žáci samostatně nebo ve dvojicích odpovídají na otázky přímo do listu
3. Vhodné je stanovit čas pro vypracování
4. Lze vypracovávat pouze vybrané otázky podle ročníku. Délka textu ale umožňuje vymyslet si řadu nových otázek 😊

Zhodnocení hodiny:

- tento úkol splnili žáci velmi úspěšně.

ZDROJE:

POUŽITÁ LITERATURA:

Zamarovský Vojtěch: Gilgameš, Albatros, Praha 1976, 1. vydání, s.32-33

CITACE: